

Gazeta Politechniki

(62)
luty 1999

Pismo pracowników i studentów Politechniki Rzeszowskiej

18-milionowy
związek chemiczny w bazie danych ... – s. 2

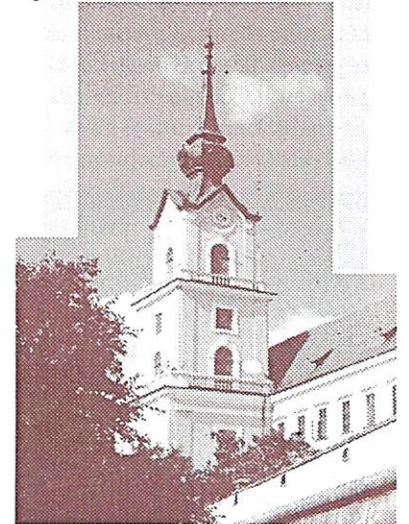
Z obrad Senatu – s. 3

Prezentacja Katedr i Zakładów PRz – s. 6

Spotkanie pokoleń – s. 8

Nagrody Rektora
dla nauczycieli akademickich w 1998 r. – s. 12

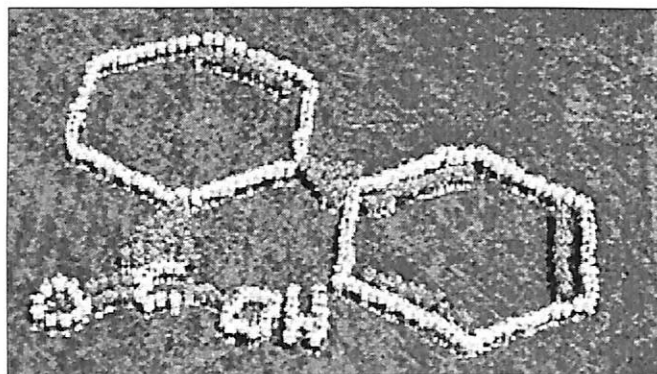
Info Kurier Samorządu Studentów – s. 15

Znamy 18 milionów związków chemicznych!

Chemical Abstract Service, instytucja utworzona przez Amerykańskie Towarzystwo Chemiczne, nie tylko wydaje *Chemical Abstracts*, w których od 1907 r. zamieszcza streszczenia prac opublikowanych w czasopismach chemicznych, ale również stworzyła bazę danych - CAS Registry System. W niej są gromadzone dane o wszystkich, opisanych dotychczas w literaturze związkach chemicznych. Działalność tę rozpoczęto w 1965 r., a latem 1998 r. z dumą doniesiono o wprowadzeniu do bazy 18-milionowego związku. Wydarzenie to uczczono fotografią z lotu ptaka (faktycznie helikoptera) wzoru jubileuszowego związku, który został utworzony przez pracowników Chemical Abstract Service.

Związkiem tym był kwas (1*S-cis*)-2-fenyl-3-cyklohekseno-1-karboksylowy, opisany w zgłoszeniu patentowym World

Kwas (1*S-cis*)-2-fenyl-3-cyklohekseno-1-karboksylowy - 18-milionowy związek chemiczny wprowadzony do bazy Chemical Abstract Service [Chemical and Engineering News, 1998, V. 76, No 26, s. 14]

Intellectual Property Organization przez firmę Merck & Co., Inc. Jest to produkt pośredni w syntezie środków działających na receptory mięśni skurczowych, które to leki mogą być użyteczne w przypadkach astmy, uśmierzenia bólu i łagodzenia skutków migreny. Ciekawa jest struktura bazy CAS Registry. Otóż 72% stanowią związki organiczne, 13% biocząsteczki, 6% związki koordynacyjne, 4% polimery, 3% stopy i 2% związki nieorganiczne. Coraz więcej związków chemicznych jest jednak patentowanych. W latach 1994-1996 przyrost związków wprowadzanych do bazy na podstawie patentów wzrósł o 19%, a opisanych w czasopismach tylko o 7%. Komercjalizacja występuje wszędzie.

Powróćmy jeszcze na chwilę do *Chemical Abstracts*. Dość często słyszy się w naszym środowisku głosy o doniosłości prac publikowanych w materiałach konferencyjnych. JM Rektor w swoim wystąpieniu inauguracyjnym 1998/1999 wspominał, że na około 600 publikacji pracowników PRz w 1997 r. aż 500 stanowiło wystąpienia konferencyjne. Tymczasem głównym źródłem abstraktów są czasopisma naukowe - 68%, później patenty - 15%, natomiast materiały konferencyjne stanowią zaledwie 6%. Wiele konferencji jest więc nie dostrzeganych przez Chemical Abstract Service.

Na koniec gorzka, niestety, uwaga. Szczyliciliśmy się, że posiadamy *Chemical Abstracts* nieprzerwanie od 1973 r. W 1998 roku zostały jednak zaprenumerowane w karłowatej wersji, bez odpowiednich indeksów, śmiem twierdzić, na niewiele się przydadzą. Nie był to najlepszy prezent z okazji 30-lecia Wydziału Chemicznego PRz.

Andrzej Sobkowiak

PERSONALIA

Nominacje profesorskie w Pałacu Prezydenckim

W dniu 22 stycznia 1999 r. dr hab. inż. Henryk Galina, profesor nadzwyczajny Politechniki Rzeszowskiej, kierownik Zakładu Technologii i Materiałoznawstwa Chemicznego otrzymał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - Aleksandra Kwaśniewskiego akt nadania tytułu naukowego profesora nauk technicznych (rys biograficzny Profesora Henryka Galiny zamieścimy w następnym numerze GP).

Profesury uczelniane

JM Rektor Politechniki Rzeszowskiej mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Rzeszowskiej dr. hab. inż. Leonarda Ziemiańskiego od dnia 1 lutego 1999 r. na okres 5 lat w Katedrze Mechaniki Konstrukcji Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

Bronisław Świder

Panu dr. inż. Andrzejowi Szlachcie
serdeczne gratulacje z okazji wyboru na Prezydenta Rzeszowa
wraz z życzeniami
wielu sukcesów w kierowaniu rozwojem naszego Miasta
i satysfakcji z pracy dla dobra jego mieszkańców

składa Redakcja Gazety Politechniki

Z OBRAD SENATU

Szesnaste zwyczajne posiedzenie Senatu PRz bieżącej kadencji odbyło się 21 stycznia 1999 r., w czasie którego JM Rektor - prof. Stanisław Kuś wręczył prof. dr. hab. inż. Henrykowi Galinie list gratulacyjny z okazji nadania tytułu naukowego profesora nauk technicznych. Prof. Henryk Galina otrzymał także akt mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego PRz na stałe.

Nominacje na stanowisko profesora nadzwyczajnego PRz otrzymali również:

- dr hab. Maria Kopacz (WCh) na czas nieokreślony
- dr hab. inż. Grzegorz Prokopski (WBiIS) na czas nieokreślony

Senat rozpatrzył wniosek dziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska o pierwsze mianowanie dr. hab. inż. Leonarda Ziemiańskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego na okres lat pięciu. W trakcie posiedzenia Senat dokonał wyboru Uczelnianej Komisji Wyborczej (na kadencję 1999-2002) oraz Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej na rok akademicki 1999/2000.

W skład Uczelnianej Komisji Wyborczej weszli:

- WBiIS - dr Krystyna Chłędowska i dr hab. inż. Janusz Tomaszek, prof. PRz
- WBMiL - dr hab. inż. Bogumił Bieniasz, prof. PRz i dr hab. Antoni Pardała, prof. PRz
- WCh - dr hab. inż. Jacek Jeżowski, prof. PRz i dr Anna Żmihorska-Gotfryd
- WE - dr hab. inż. Włodzimierz Kalita, prof. PRz i dr inż. Jan Rodziński
- WZiM - dr hab. Mieczysław Król, prof. PRz i dr Stanisław Rogala
- SPNJO - mgr Małgorzata Kołodziej
- SWFiS - mgr Henryk Medera
- Biblioteka Główna - mgr Lucyna Kiedrzyńska
- Uczelniany Samorząd Studentów PRz - Krzysztof Matłok i Daniel Kozdęba

Do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej zostali wybrani:

- prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś na przewodniczącego
- dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. PRz na wiceprzewodniczącego
- dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. PRz na sekretarza

na członków komisji:

- dr hab. inż. Tadeusz Markowski, prof. PRz - dziekan WBMiL
 - dr hab. inż. Kazimierz Buczek, prof. PRz - dziekan WE
 - dr hab. inż. Mieczysław Kucharski, prof. PRz - dziekan WCh
 - prof. zw. dr hab. inż. Zbyszko Stojek - dziekan WBiIS
 - dr hab. inż. Władysław Filar, prof. PRz - dziekan WZiM
- Senat ponadto wysłuchał sprawozdań:
- prorektora ds. nauczania - dr hab. inż. Jana Kalembkiewicza, prof. PRz z przebiegu działalności dydaktycznej w roku akademickim 1997/1998 oraz z wyników nauczania w semestrze letnim roku akademickiego 1997/1998
 - prorektora ds. ogólnych - dr hab. inż. Romany Ewy Śliwy, prof. PRz z działalności i efektów współpracy z zagranicą

Senat, na wniosek dziekana WBiIS, wyraził zgodę na zmiany organizacyjne na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska, powołując Zakład Ciepłownictwa i Klimatyzacji.

W czasie posiedzenia JM Rektor zapoznał Senat ze Stanowiskiem Nr 40/98 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 listopada 1998 r. w sprawie utrzymania odpowiednich standardów jakości kształcenia w szkołach wyższych.

W uchwale, którą wraz z wymienionym stanowiskiem zamieszczamy poniżej, Senat PRz wyraził swój pogląd w tej kwestii.

Ponadto Senat podjął uchwałę w sprawie polityki Państwa dotyczącej finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, którą również zamieszczamy poniżej.

Marta Olejnik

STANOWISKO Nr 40/98 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 listopada 1998 r.

w sprawie: utrzymania odpowiednich standardów jakości kształcenia w szkołach wyższych

Zachodzące przemiany ustrojowe w naszym kraju wywołały znaczny wzrost liczby chętnych do podejmowania studiów wyższych, których ukończenie jest już uznawane jako inwestycja gwarantująca uzyskanie w przyszłości odpowiedniego statusu materialnego i społecznego.

Uruchomiono bodźce stymulujące zwiększanie liczby studentów w państwowych szkołach wyższych, a równocześnie, dzięki sprzyjającej koniunkturze, zaczęły w skali niemal masowej powstawać wyższe szkoły niepaństwowe i ostatnio wyższe szkoły zawodowe oraz wydziały zamiejscowe i filie wszystkich typów szkół.

W wyniku zamierzonych działań, a także wywołanych sprzyjającą koniunkturą spontanicznie zachodzących procesów, udało się w ciągu kilku zaledwie lat potroić niemal liczbę studentów i podnieść wartość współczynnika scholaryzacji do poziomu zbliżonego do europejskich standardów. Wzrostowi liczby studentów nie towarzyszył jednak odpowiedni wzrost nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe ani też wzrost liczby nauczycieli akademickich.

W rezultacie, szczególnie na niektórych kierunkach studiów, wystąpiły zjawiska niekorzystnie oddziałujące na jakość procesu kształcenia i objawiające się:

- nadmiernym udziałem odpłatnych studiów zaocznych i wieczorowych w systemie kształcenia,
- zbyt dużą liczbą studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego,
- podejmowaniem przez nauczycieli akademickich pracy w kilku uczelniach (wieloletowość), powodującym przeciążenie ich obowiązkami dydaktycznymi, co w konsekwencji może grozić zanikiem prowadzonych badań naukowych i utratą zdolności do samoodtworzenia się środowisk akademickich,
- dążeniem do wzrostu ilościowego kosztem jakości kształcenia, często nawet z naruszeniem obowiązujących norm prawnych, w tym również zasad ustalonych uchwałami Rady Głównej.

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego zaniepokojona tymi negatywnymi zjawiskami uważa, że należy jak najszybciej

stworzyć odpowiednie bariery ograniczające tendencje do obniżania poziomu kształcenia, a w szczególności:

- ograniczyć liczbę studiujących w trybie wieczorowym i zaocznym do nie więcej niż 50 % ogółu studiujących na danym kierunku studiów w uczelni,
- wydłużyć czas studiów wieczorowych i zaocznych tak, aby obciążenia dydaktyczne na tych studiach były nie mniejsze niż 80% obciążeń planowanych na studiach dziennych,
- dostosować liczbę przyjmowanych studentów do liczby zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu nauczycieli akademickich tak, aby na jednego profesora lub doktora habilitowanego przypadało nie więcej niż 10 dyplomantów studiów magisterskich, a na jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym - nie więcej niż 10 dyplomantów studiów licencjackich,
- uzależnić, w większym niż dotychczas stopniu, wysokość środków finansowych przyznawanych uczelniom na działalność dydaktyczną i badania własne od przyrostu liczby nauczycieli akademickich uzyskujących stopnie i tytuły naukowe, z jednoczesnym zmniejszeniem wpływu liczby kształconych studentów na wysokość tej dotacji,

□ uruchamiać kierunki studiów w filiach i wydziałach zamiejscowych jedynie wówczas, gdy każda z tych jednostek spełnia samodzielnie warunki określone w uchwale Rady Głównej z dnia 28 listopada 1991 r.,

□ uwzględniać w większym niż dotychczas stopniu osiągnięcia dydaktyczne nauczycieli akademickich w procesie okresowego ich oceniania.

Rada Główna jeszcze raz podkreśla wyrażane niejednokrotnie swoje stanowisko, że dbałość o właściwy poziom prowadzonego nauczania jest ustawowym obowiązkiem szkół wyższych. Należy zdecydowanie eliminować czynniki obniżające ten poziom, choćby nawet - wobec wciąż niewystarczających dotacji budżetowych - miało to w konsekwencji doprowadzić do zmniejszenia liczby studiujących. Równocześnie Rada Główna apeluje do Ministra Edukacji Narodowej o wzmoczenie przysługującego mu na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym nadzoru nad przestrzeganiem przez państwowe i niepaństwowe szkoły wyższe obowiązujących norm prawnych.

Przewodniczący Rady Głównej
Andrzej Pelczar

UCHWAŁA Senatu Politechniki Rzeszowskiej z dnia 21 stycznia 1999r.

w sprawie: Stanowiska Nr 40/98 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

Senat Politechniki Rzeszowskiej popiera działania w sprawie utrzymania odpowiednich standardów jakości kształcenia w szkołach wyższych. Proponowane przez RGSzW bariery ograniczające tendencje do obniżania poziomu kształcenia są w tym zakresie cenną inicjatywą. Proponowanych barier w zakresie:

- limitów przyjęć,
- czasu trwania studiów dla pracujących,
- zasad finansowania

nie można jednak zaaprobować, ponieważ:

1. doktorzy nauk są tradycyjnie uprawnieni do prowadzenia prac dyplomowych na studiach magisterskich i powinni być uwzględnieni przy określaniu limitu przyjęć (proponujemy 7-8 dyplomantów na nauczyciela ze stopniem naukowym); podobnie starsi wykładowcy z tytułem zawodowym magistra są tradycyjnie uprawnieni do prowadzenia prac dyplomowych

na studiach zawodowych i również powinni być uwzględnieni przy określaniu limitu przyjęć,

2. wydłużenie studiów zawodowych dla pracujących do 80% obciążeń planowanych na studiach dziennych doprowadzi w szkołach państwowych do odejścia potencjalnych kandydatów do szkół niepaństwowych, bo przedstawia one ofertę atrakcyjniejszą kosztowo i czasowo; należy przyjąć do realizacji w uczelni na studiach wieczorowych nie więcej niż 65-70% i na studiach zaocznych nie więcej niż 50-55% obciążeń na studiach dziennych,

3. przyznawanie uczelniom środków na działalność dydaktyczną należy jak najszybciej zastąpić przyznawaniem "bonów edukacyjnych" młodzieży podejmującej studia, co pozwoli młodzieży dokonywać wyboru uczelni oferujących wysoką jakość kształcenia.

STANOWISKO Senatu Politechniki Rzeszowskiej z dnia 21 stycznia 1999 r.

w sprawie: polityki Państwa dotyczącej finansowania nauki i szkolnictwa wyższego

Senat Politechniki Rzeszowskiej im I. Łukasiewicza wyraża poważne zaniepokojenie stałym zmniejszaniem wydatków z budżetu Państwa na badania naukowe i szkolnictwo wyższe. W pełni podziela również liczne apele i stanowiska ludzi nauki oraz organizacji naukowych, iż dotychczasowy poziom finansowania nauki i szkolnictwa wyższego zadecyduje o pozycji Polski w świecie.

Uważamy, iż jedyną racjonalną drogą prowadzącą do poprawy jest rozbudowa inwestycyjna uczelni, stymulacja wzro-

stu kadrowego nie przez ograniczenia, ale przez nagradzanie oraz ogólny finansowy wzrost atrakcyjności pracy na uczelniach, zwłaszcza tych o mniejszej liczbie profesorów i doktorów habilitowanych, a nadmiarze kandydatów na studia.

Senat zwraca się zatem z apelem do najwyższych władz państwowych o zmianę dotychczasowej polityki w zakresie finansowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce.

Przewodniczący Senatu
prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś

Z żałobnej karty

Wspomnienie

W dniu 29 grudnia 1998 roku zmarł

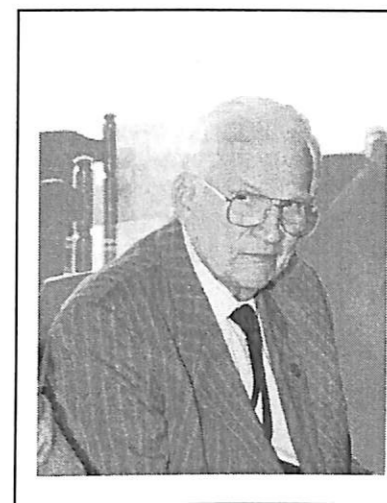
dr inż. arch. Andrzej Lech POMIAN-ZDZIENICKI

współorganizator i wieloletni prodziekan Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej.

Dr inż. arch. Andrzej Lech Pomian-Zdzienicki, syn Stanisława i Zofii z domu Borg, urodził się 10 listopada 1919 roku w Rząbcu w województwie kieleckim. W maju 1939 roku zdał maturę w Liceum im. Stanisława Kostki w Końskich. W okresie okupacji 8 listopada 1939 roku wstąpił do pierwszego oddziału partyzanckiego majora Hubala, w którym walczył do końca marca 1940 roku. Następnie działał w Związku Walki Zbrojnej, a potem w Armii Krajowej jako dowódca dywersji podobowodu w Okręgu Radomsko-Kieleckim. W dniu 1 listopada 1941 roku został przez Niemców aresztowany i skazany na śmierć. W przeddzień egzekucji został odbity z więzienia. Po półrocznym odpoczynku został mianowany komendantem Szkoły Podchorążych Batalionów Chłopskich w obwodzie Ostrowiec Świętokrzyski. W maju 1944 roku otrzymał nominację oficerską i został powołany do sztabu dowództwa korpusu radomsko-kieleckiego w stopniu funkcyjnym pułkownika na stanowisko Inspektora Przerzutów Powietrznych. Brał udział w akcji Burza. Po rozwiązaniu AK od kwietnia do listopada 1945 roku pracował w Czołowie Organizacyjnej Lasów Państwowych w województwie zielonogórskim.

W latach 1945-1952 studiował na Wydziale Architektury AGH, uzyskując w styczniu 1952 roku dyplom mgr. inż. architekta. Jednocześnie pracował w 1948 roku w Cementowni Szczakowa jako technik budowlany, a w latach 1946-1950 w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym w Krakowie. Natomiast w latach 1950-1955 pracował zawodowo w charakterze projektanta, kierownika pracowni, głównego projektanta, generalnego projektanta i kierownika technicznego w Lot-Krakowskim Biurze Projektów Transportu Drogowego i Lotniczego. Zaprojektował wówczas kilka typowych baz i zajęzdni samochodowych, zrealizowanych w kilkunastu miejscowościach Polski. Był generalnym projektantem Zakładów Nawościach Polski. Był generalnym projektantem w Oświęcimiu. Ponadto prawczych Sprzętu Samochodowego w projektach drogowych konsultował pod względem urbanistycznym projekty drogowe dla terenów Polski południowej oraz opracował architekturę kilku ważniejszych mostów. W latach 1955-1958 pracował w Krakowskiej Pracowni Warszawskiego Biura Projektów Spichlerzów i Młynów. Za zrealizowany prototypowy projekt wchlerzów i Młynów. Za zrealizowany prototypowy projekt w 1960 roku twórni pasz treściwych w Przechowie otrzymał w 1960 roku nagrodę państwową w dziedzinie architektury. Następnie od 1958 roku pracował jako główny projektant w Biurze Projektów SDT w Krakowie do 1964 r., kiedy został przeniesiony do Biura Projektów i Usług Technicznych. W latach 1958-1967 opracował szereg projektów pawilonów sklepowych i gastronomicznych, budynków mieszkalnych, szkół i zakładów przemysłowych.

W 1966 roku otrzymał Złotą Odznakę "Za pracę społeczną dla miasta Krakowa", a w 1967 roku Złoty Krzyż Zasługi.

Z dniem 1 października 1967 roku podjął pracę w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Rzeszowie jako starszy wykładowca, włączając się w organizację naszego Wydziału.

Zorganizował Zespół Budownictwa i Materiałów Budowlanych obejmujący przedmioty, jak: materiałoznawstwo, budownictwo ogólne, fizyka budowli, urbanistyka i architektura, geodezja, seminaria dyplomowe. Był to załazek dzisiejszych zakładów: Zakładu Budownictwa Ogólnego i Materiałów Budowlanych, Zakładu Urbanistyki i Architektury, a także Zakładu Geodezji. Jednocześnie zajął się projektem budynku Wydziału.

W Wyższej Szkole Inżynierskiej, a następnie w Politechnice Rzeszowskiej pełnił następujące funkcje kierownicze: 1968-1973 - kierownik Zespołu Budownictwa i Materiałów Budowlanych, 1973-1979 - kierownik Zakładu Budownictwa Ogólnego, 1973-1979 - wicedyrektor Instytutu Budownictwa i Inżynierii Środowiska, 1979-1983 - kierownik Zakładu Technologii i Organizacji Budownictwa, 1981-1982 - prodziekan Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

Stopień doktora nauk technicznych otrzymał w 1973 roku na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej na podstawie przedłożonej rozprawy doktorskiej pod tytułem "Zabytkowe zespoły architektoniczne jako obiekty masowej turystyki - na przykładzie Łańcuta" (promotor prof. Wiktor Zin).

Od 1975 do 1978 roku dr inż. arch. Andrzej Zdzienicki pracował na stanowisku docenta kontraktowego.

Dr inż. arch. Andrzej Zdzienicki był pasjonatem fizyki budowli. Zorganizował wyposażone w unikatową aparaturę laboratorium fizyki budowli, w ówczesnym czasie najlepsze w Polsce. Za swoją działalność w Politechnice Rzeszowskiej trzykrotnie otrzymał nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1976, 1978, 1982), państwowe odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1976), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1981), a także odznakę "Zasłużony dla województwa rzeszowskiego" (1971). W 1983 roku przeszedł na emeryturę, pracując dalej do 1986 roku na części etatu.

Kolega Zdzienicki zajmował się również malarstwem i myślistwem.

W ostatnim okresie życia zaprojektował wraz z architekturą wnętrza kościoła w Łukawcu i wykonał obrazy drogi krzyżowej.

Dr inż. arch. Andrzej Zdzienicki pozostanie w naszej pamięci jako człowiek dobry, niezwykle spokojny i prawy, wielki patriota, żołnierz, ambitny w pracy twórczej, naukowej i wychowawczej.

Część Jego pamięci.

Zbyszko Stojek

Prezentacja Katedr i Zakładów Politechniki Rzeszowskiej

ZAKŁAD GEODEZJI Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska

Historia

Zakład Geodezji został utworzony 1 września 1973 r. z przekształcenia Pracowni Geodezji, działającej od 1968 r. w Zespole Budownictwa i Materiałów Budowlanych. Funkcję kierownika Pracowni, a później Zakładu pełnił **doc. dr inż. Michał Gałda**.

Skład osobowy

Nauczyciele akademicy:

- doc dr inż. Michał Gałda - kierownik Zakładu
- dr inż. Andrzej Bartkiewicz
- dr inż. Lesław Pianowski
- mgr inż. Jerzy Gajdek
- mgr inż. Henryk Najdecki
- mgr inż. Izabela Skrzypczak

Pracownicy inżynierjno-techniczni:

- mgr Maria Jaracz
- inż. Jan Malak

Działalność dydaktyczna

Pracownicy Zakładu Geodezji prowadzą zajęcia dydaktyczne na studiach dziennych i zaocznych z przedmiotów: "miernictwo budowlane" na kierunku budownictwo i "geodezja" na kierunku inżynieria środowiska. Ponadto na studiach dziennych obu kierunków są prowadzone ćwiczenia terenowe, obecnie w wymiarze dwóch tygodni w okresie wakacji.

Proces dydaktyczny obejmuje podstawowe wiadomości z geodezji ogólnej, technik i technologii pomiarowych potrzebne do sporządzania map inżynierjno-gospodarczych, w tym numerycznych wykonywanych z użyciem sprzętu komputerowego. Znaczna część tematyki zajęć dydaktycznych (wykłady i ćwiczenia terenowe) jest dostosowana do kierunków kształcenia i dotyczy takich zagadnień, jak geodezyjne opracowanie planów zagospodarowania terenu, tyczenie lokalizacyjne projektów, pomiary inwentaryzacyjne, pomiary (badania) przemieszczeń oraz odkształceń budowli i gruntów oraz monitoring środowiska (podstawowe wiadomości) ze szczególnym uwzględnieniem metod teledetekcyjnych i systemów informacji o terenie.

Zajęcia laboratoryjne realizowane w terenie dają możliwość poznania geodezyjnej obsługi zadań z zakresu budownictwa i inżynierii.

Studenci mają również udostępnione stanowiska komputerowe wyposażone w profesjonalne oprogramowanie do przetwarzania wyników pomiarów geodezyjnych.

Zakład prowadzi też aktywną działalność wydawniczą wyrażającą się publikowaniem skryptów i podręczników w wydawnictwach centralnych (Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych) i uczelnianych.

Działalność naukowo-badawcza

Badania naukowe koncentrują się na dwóch tematach z zakresu optymalizacji metod pomiarów realizacyjnych oraz przetwarzania zbiorów danych geodezyjnych.

Do zadań badawczych rozwiązywanych przez pracowników Zakładu Geodezji należą:

- teoretyczne analizy dokładności pomiarów realizacyjnych i kontrolnych,
- kryteria oceny sieci geodezyjnych tworzonych do osnów pomiarowych i realizacyjnych,
- optymalizacja metod pomiarów i obliczeń w badaniach przemieszczeń budowli oraz gruntu,
- wykorzystanie grafiki komputerowej do interpretacji wyników pomiarów geodezyjnych.

Wyniki badań są prezentowane w publikacjach i referatach na krajowych oraz międzynarodowych konferencjach naukowo-technicznych o tematyce geodezyjnej.

Obecnie prowadzone badania własne są związane z przygotowaniem trzech rozpraw doktorskich.

Działalność organizacyjna

Pracownicy Zakładu przejawiają dużą aktywność we współpracy z pracownikami Katedr (Zakładów) Geodezji na wydziałach niegeodezyjnych innych uczelni oraz Politechniki Lwowskiej. Efektem tych działań jest organizacja i współorganizacja konferencji dydaktyczno-naukowych, dotyczących głównie tematyki kształcenia na wydziałach inżynierjno-budowlanych w zakresie przedmiotów geodezyjnych i pokrewnych, czy sympozjów międzynarodowych z Katedrą Geodezji Inżynierijnej i Katastru Uniwersytetu Państwowego "Lwowska Politechnika" oraz z Katedrą Geodezji, Kartografii Środowiska i Geometrii Wykreślnej Politechniki Łódzkiej. Ostatnie sympozjum: "Geodezja inżynierijna i kataster w gospodarce narodowej", którego jednym z głównych współorganizatorów był Zakład Geodezji Politechniki Rzeszowskiej, odbyło się w dniach 21-23 maja 1998 r. w Jaremczy na Ukrainie.

Niemal wszyscy pracownicy są czynnymi członkami SGP (Stowarzyszenia Geodetów Polskich NOT). Uczestniczą również w pracach Sekcji Geodezji Inżynierjno-Przemysłowej SGP.

Baza sprzętowo-laboratoryjna

Zakład posiada wystarczające do prowadzenia zajęć dydaktycznych wyposażenie w tradycyjny sprzęt geodezyjny (niwelatory i teodolity optyczno-mechaniczne). Brak nowoczesnej aparatury geodezyjnej w postaci elektronicznych stacji pomiarowych (total station), niwelatorów cyfrowych, odborników GPS (Global Positioning System) utrudnia prowadzenie badań. Zakład ma natomiast podstawowy sprzęt informatyczny z ploterem firmy Roland oraz oprogramowanie własne do tworzenia (sporządzania) map numerycznych, ponadto tachimetr elektroniczny SET GE, dalmierz DISTO oraz 2 laserowe niwelatory z wirującą głowicą firmy SOKKIA.

Michał Gałda
Lesław Pianowski

Konferencja

Mechanika '98

Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej we współpracy z Wydziałem Mechanicznym Politechniki w Koszycach (Słowacja) i Wydziałem Budowy Maszyn Politechniki w Kijowie (Ukraina) zorganizował w dniach od 28 czerwca do 1 lipca 1998 r. w Rzeszowie Międzynarodową Konferencję Naukową **Mechanika '98**. W konferencji uczestniczyło 90 osób, wygłoszono 49 referatów i przedstawiono 82 postery. Były reprezentowane następujące ośrodki naukowe:

Częstochowa, Gdańsk, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław i Rzeszów oraz Kijów, Lwów, Donbas, Łuck, Sewastopol i Żytomierz z Ukrainy, Bratysława i Koszyce ze Słowacji, Ostrawa (Czechy) i Magdeburg (Niemcy). Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego konferencji był **dr hab. inż. Mieczysław Korzyński, prof. PRz** z Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji.

Bronisław Świder

Seminarium

Mechanika w medycynie

IV Seminarium Naukowe "**Mechanika w medycynie**" zorganizowały w Rzeszowie w dniach 11-12 września 1998 r. Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej, Oddział Rehabilitacji Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie, Sekcja Mechanika w Medycynie Polskiego Towarzystwa Lekarskiego Oddział w Rzeszowie oraz Instytut Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Seminarium organizowane w cyklu 2-letnim zgromadziło 117 uczestników z krajowych ośrodków technicznych i medycznych. Przedstawiono 43 referaty autorstwa 70 osób. Obrady przebiegały

w następujących sesjach: Biotribologia stawów biodrowych, Biomechanika, Inżynieria medyczna, Tribologia sztucznych stawów biodrowych, Zastosowanie implantów i gorsetów ortopedycznych w leczeniu złamań i zniekształceń kręgosłupa. Komitetem Organizacyjnym kierował **dr med. Janusz Cwanek** z Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie. Sekretarzem tegoż Komitetu był **dr hab. inż. Mieczysław Korzyński, prof. PRz** z Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji.

Bronisław Świder

Seminarium

VI Międzynarodowe Seminarium Metrologów

27 i 28 października 1998 r. w Politechnice Rzeszowskiej odbyło się VI Międzynarodowe Seminarium Metrologów nt. "**Metody i technika przetwarzania sygnałów w pomiarach fizycznych**" zorganizowane przez Zakład Metrologii i Systemów Pomiarowych Politechniki Rzeszowskiej i Katedrę Techniki Informatycznej-Pomiarowej Politechniki Lwowskiej.

W seminarium uczestniczyli goście z Ukrainy, Węgier oraz różnych ośrodków akademickich z Polski. Wygłoszone refera-

Sala obrad (Fot. M. Mistakiewicz)

Powitanie uczestników MSM '98 przez prorektora ds. nauki dr hab. inż. Jerzego Bajorka, prof. PRz (Fot. M. Mistakiewicz)

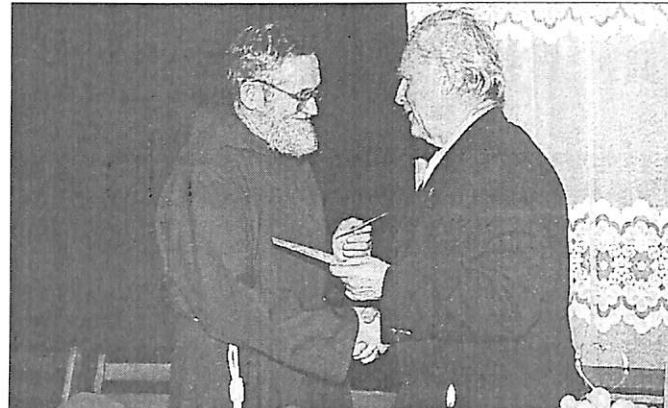
ty, oprócz tradycyjnych zagadnień, jak czujniki i przetworniki pomiarowe, nowe sposoby przetwarzania sygnałów i systemy pomiarowo-diagnostyczne, prezentowały także wizję metrologii mocno osadzonej we współczesnym świecie informatyki oraz sieci globalnych. Tematyka obrad dotyczyła "fantazji i rzeczywistości", a dyskusja była żywa i pouczająca.

Ewa Dziuban

GAZETA dla BEZMIECHOWEJ

"Spotkanie pokoleń"

Już po raz trzeci była *Gazeta Politechniki* organizatorem wieczoru kołęd, tym razem poświęconego siedemdziesiątej rocznicy powstania Szkoły Szybowcowej w Bezmiechowej, pn. "Spotkanie pokoleń", które odbyło się w Klubie Studenckim "Plus" 12 stycznia 1999 r. Pomysł tego spotkania ściśle wiąże się z ciągłymi staraniami Politechniki Rzeszowskiej o propagowanie idei lotnictwa w różnych formach, mając na uwadze, że jesteśmy jedyną w kraju cywilną uczelnią kształcąca pilotów. Niewątpliwie Ośrodek Kształcenia Lotniczego PRZ jest powodem do dumy.

O. Dominik Orczykowski i prof. Stanisław Kuś w czasie łamania się opłatkiem (Fot. M. Mistakiewicz)

Ten wyjątkowy, jubileuszowy wieczór swoją obecnością zaszczytli: Senator RP - dr inż. Mieczysław Janowski. Przewodniczący Krajowej Rady Lotnictwa - gen. Mirosław Hermaszewski. Krajowy Kapelan Lotników - o. Dominik Orczykowski. Dyrektor Departamentu Studiów i Polityki Naukowej w Komitecie Badań Naukowych - dr inż. Jerzy Gąsiorowski. Dyrektor Instytutu Techniki Lotniczej i Mechaniki Stosowanej Politechniki Warszawskiej - prof. Krzysztof Kędzior wraz z głównymi konstruktorami szybowców, PW-5 - dr inż. Romanem Świtkiewiczem i PW-6 - mgr. inż. Wojciechem Frączkiem oraz Dyrektorem Doświadczalnych Warsztatów Lotniczych Konstrukcji Kompozytowych - mgr. inż. Krzysztofem Drabarkiem, delegaci JE ks. Biskupa Ordynariusza - ks. dr Jerzy Buczek i ks. Janusz Sądziel oraz ks. Władysław Pasiut, o. Marek Grzelczak, płk Mirosław Rozmus, podinsp. Roman Florek, prof. Kazimierz Sowa, inż. Zbigniew Pasięka, mec. Kazimierz Gąsior, Tadeusz Milanowski. Rzecznik Prasowy Parlamentu Studentów RP, student UMK w Toruniu - Łukasz Mikołaj Dziągwa.

Gośćmi *Gazety Politechniki* byli przedstawiciele prasy centralnej, a wśród nich: p. Andrzej Świć - redaktor naczelny *Forum Akademickiego* wraz z red. Stefanem Ciechanem, red. Bogusława Nykiel-Ostrowska z magazynu *Skrzydłata Polska* i p. Krzysztof Krawciewicz - redaktor naczelny *Przeglądu Lotniczego*.

Zrzeszeni w AKL studenci, trzeci od lewej konstruktor szybowca PW-5 dr inż. Roman Świtkiewicz (Fot. M. Mistakiewicz)

Reprezentanci naszej uczelni z JM Rektorem - prof. Stanisławem Kusiem na czele oraz zrzeszeni w Akademickim Klubie Lotniczym studenci Politechniki Rzeszowskiej, następcy Związku Awiatycznego Studentów Politechniki Lwowskiej mieli zaszczyt wraz z *Gazetą Politechniki* gościć także swoistych spadkobierców Aeroklubu Lwowskiego; przedstawiciele nowego na mapie polskich aeroklubów - Aeroklubu Bieszczadzkiego w osobach: Prezesa Henryka Gocka, Wiceprezesa - Mariana Marcinkowskiego, Dyrektora AB - Piotra Bobuli, a także Honorowego Członka AB - sołtysa wsi Bezmiechowa - p. Józefa Petki oraz Burmistrza Miasta i Gminy Lesko - p. Roberta Petki.

Organizatorzy wieczoru z żalem poinformowali, że ze względu na stan zdrowia na "Spotkanie pokoleń" nie mogli przybyć zarówno p. Jadwiga Piłsudska-Jaraczewska, jak i p. Tadeusz Góra, którzy pod koniec lat trzydziestych nad Bezmiechową szybowali.

Pan Tadeusz Góra napisał: "Przekazując do ekspozycji zdobyty przeze mnie medal Lilienthala, wierzę, że choć w części mogą zaznaczyć wśród Państwa swoją obecność. Wszystkim, którzy wnoszą się nad bezmiechowską górą szybowników, z całego serca życzę sukcesów w lotach nad Bieszczadami, organizatorom zaś spotkania w imieniu własnym i tych wszystkich, dla których Bezmiechowa tak wiele znaczy, gratuluję pomysłu i pięknie dziękuję Gazecie Politechniki za inicjatywę spotkania".

Politechnikę Warszawską m.in. reprezentowali - prof. Krzysztof Kędzior (z lewej) i dr inż. Roman Świtkiewicz. Pośrodku sekretarz redakcji GP - Marta Olejnik (Fot. M. Mistakiewicz)

Życzenia i gratulacje nadesłali także JE ks. bp Kazimierz Górny - Biskup Rzeszowski oraz prof. Jerzy Woźnicki - Rektor Politechniki Warszawskiej, który nawiązując do porozumienia w sprawie reaktywowania Szkoły Szybowcowej w Bezmiechowej, napisał, "że we właściwej formule i po spełnieniu pewnych warunków inicjatywa nawiązująca do starej przedwojennej tradycji szybownictwa polskiego stanie się godną poparcia także dla tych, którzy dziś jej nie rozumieją".

Jubileuszowe "Spotkanie pokoleń" było jednocześnie skromnym jubileuszem *Gazety Politechniki* w piątą rocznicę jej powstania i na pewno znaczącym wydarzeniem dla bezmiechowskich szybowników.

Otwierając uroczystość, p. Marta Olejnik - sekretarz redakcji *Gazety Politechniki* i zarazem inicjatorka "Spotkania pokoleń" - powiedziała:

"Szanowni Państwo,

Politechnika Rzeszowska należy do tych uczelni w kraju, w których czasopismo akademickie ma już swoją historię. Najpierw od 1987 r. jako *Wiadomości Rektorskie*, później od 1994 r. jako *Gazeta Politechniki* staje się nie tylko kroniką wydarzeń uczelni.

Pismo akademickie, oprócz funkcji informacyjnej, powinno spełniać także funkcję kulturotwórczą, integracyjną, kształtować lepszą atmosferę pracy i studiów, zwłaszcza że żyjemy w czasach, w których tak wiele ważnych dla człowieka wartości uległo dewaluacji.

Misja szkoły wyższej jest tu - jak się wydaje - nie do przecenienia. Spełniając funkcję nie tylko dydaktyczną i poznawczą, ale także kulturotwórczą, każda uczelnia wyższa powinna kształtować tradycje własne - dla Politechniki Rzeszowskiej są to głównie tradycje o charakterze lotniczym. Można zapytać, jaki związek istnieje pomiędzy *Gazetą Politechniki* i organizowanym przez nią wieczorem kołęd a bezmiechowskim jubileuszem? Jest to w zasadzie pytanie retoryczne. *Gazeta* ma zaszczyt i honor być organizatorem tego spotkania i choć jest skromnym publikatorem, to widzi zadanie medialnego przypomnienia, że dla pokoleń studentów należy wskrzesić coś, co było w przeszłości perłą w koronie polskich szybowisk.

Tętniąca w okresie międzywojennym Bezmiechowa, zniszczona w czasie wojny i zdlawiona totalitarnie po jej zakończeniu, powstała jak feniks z popiołów we wrześniu 1998 r. pod nazwą Aeroklub Bieszczadzki, po przeszło 40 latach prób wznowienia jej działalności.

Symbolika okresu Bożego Narodzenia skłania do wielu refleksji. Jest to nie tylko czas przeżywania w zimowej scenerii radosnych świąt, na które wszyscy czekamy. To właściwy czas i forma na skromny jubileusz 70-lecia Szkoły Szybowcowej w Bezmiechowej, bo tylko tak choć w części można oddać należną jej życzliwość i szacunek. Zapomniana ona sama i jej przecież martyrologia zasługują, by właśnie w atmosferze wzajemnego szacunku i życzliwości, międzyuczelnianej solidarności obu politechnik i poparcia władz wspierać starania związane z reaktywowaniem tam Akademickiego Ośrodka Szybowcowego.

Gen. Mirosław Hermaszewski wyróżniony przez Aeroklub Bieszczadzki fotografami szybowca nad Bezmiechową. Od lewej: Marian Marcinkowski, gen. Mirosław Hermaszewski, Henryk Goczek (Fot. M. Mistakiewicz)

Geograficzna i kulturowa lokalizacja Szkoły Szybowcowej w Bezmiechowej na pograniczu regionów, którym historia przeznaczyła odrębne losy, lecz które przez stulecia rozwijały swoją kulturę we wzajemnym przenikaniu się i dialogu, sprzyja europejskiemu wymiarowi uczelni jako miejsca, którego tożsamość konstatuje się nie poprzez izolację, lecz dzięki gotowości gościnnego przyjęcia tego, co inne i odmienne.

Zarówno otwarcie przez Rektora PRZ - prof. Stanisława Kusia Aeroklubu Bieszczadzkiego we wrześniu 1998 r., jak i historyczna listopadowa wizyta w Bezmiechowej prof. Jerzego Woźnickiego - Rektora Politechniki Warszawskiej oraz podpisane przez nich porozumienie są nową szansą działalności szybowiska, gdzie skrzydła do lotu rozwijać będą nie tylko studenci obu politechnik - ale także studenci innych krajowych i być może zagranicznych uczelni.

Jest to wielkie i kosztowne wyzwanie, ale jakże znaczące dla tych, dla których "navigare necesse est" jest pasją życia i nakazem chwili.

Tylko te dwie uczelnie oraz pomoc i życzliwość władz są w stanie przywrócić ją do dawnej świetności w tym urokliwym zakątku Polski.

Byśmy przez tę działalność i pomoc mogli o sobie dumnie powiedzieć, jak ci, którzy ją tworzyli, "my bezmiechowiaczy".

Milo nam było, że ta niecodzienna, integrująca uroczystość spotkała się z dużym uznaniem Gości. Wyraził to m.in. gen. M. Hermaszewski, mówiąc o wielkości szybownictwa jako ruchu społecznym i jego znaczeniu dla wychowania młodzieży oraz kształtowania najlepszych cech młodego człowieka także poprzez obcowanie z przyrodą i techniką.

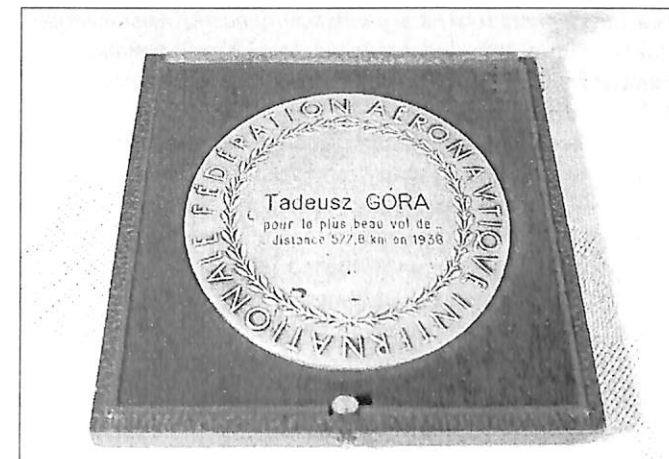
Gen. M. Hermaszewski i p. Bogusława Nykiel-Ostrowska ze *Skrzydłatej Polski* w czasie oglądania wystawy. Z prawej dr inż. Jerzy Gąsiorowski z KBN (Fot. własna)

Truizmem jest twierdzenie, że prasa to czwarta władza - powiedział JM Rektor - prof. Stanisław Kuś. Obserwując wpływ prasy na różne dziedziny życia społecznego, widzimy, że prasa jest czynnikiem wielu cennych inicjatyw, jak chociażby Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, a dotyczy to wielkich mediów. My mamy mediątko, które wpadło na bardzo dobry pomysł połączenia kołęd mającą korzenie w Politechnice Lwowskiej przeszłością i przyszłością wielkiego ruchu społecznego, jakim jest szybownictwo wśród studentów. Kierownictwo uczelni popiera takie inicjatywy, ponieważ promowanie tak cennej dyscypliny sportu połączone z kultywowaniem równie cennej tradycji Politechniki Lwowskiej jest wielką wartością.

Po raz pierwszy w jubileuszowej atmosferze pokolenia szybowników spotkały się najpierw przy świątecznym, opłatkowym stole, a później radość tę mogły wyrazić we wspólnym kołędowaniu i towarzyskim spotkaniu przy lampce wina.

Zespół Pieśni i Tańca "Poloniny" w konwencji jasełkowej zaprezentował licznie zgromadzonym Gościom swój talent w nowym repertuarze kołędowym.

Spotkaniu towarzyszyła przygotowana przez Bibliotekę Główną PRZ wystawa literatury i prasy lat międzywojennych, dotyczących działalności szybowisk w Bezmiechowej i Ustianowej. Wystawę tę wzbogacił przekazany do ekspozycji przez p. Tadeusza Górę medal Ottona Lilienthala, zdobyty przez niego w 1938 r.

Medal Ottona Lilienthala jako pierwszy w świecie zdobyty przez p. Tadeusza Górę w 1938 r. właśnie w Bezmiechowej (Fot. własna)

Mamy nadzieję, że inicjatywy takie jak ta, podejmowane przez *Gazetę Politechniki*, dobrze służą nie tylko reklamie naszego czasopisma, ale przede wszystkim integracji i nawiązaniu współpracy środowisk zajmujących się tymi samymi zagadnieniami. A zespół ludzi-pasjonatów lotnictwa w różnych jego wymiarach - jest tego najlepszym przykładem.

Romana Ewa Śliwa

Przedsiębiorczość w procesie przemian strukturalnych w Europie Środkowoschodniej

Zakład Organizacji i Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej oraz Wyższa Szkoła Zarządzania w Rzeszowie zorganizowały 10 grudnia 1998 r. Międzynarodową Konferencję Naukową nt. "Przedsiębiorczość w procesie przemian strukturalnych w Europie Środkowoschodniej" pod kierownictwem naukowym dr. hab. Kazimierza Jaremczuka, prof. PRz.

Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Technicznego z Koszyc, Wyższej Szkoły Społeczno-Gospodarczej z Tyczyna, Wyższej Szkoły Pedagogicznej z Rzeszowa, Uniwersytetu Technicznego z Tamopola, PAM Dniotropietrowsk, Akademii Rolniczej w Krakowie Wydział Ekonomii w Rzeszowie, Banku Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Ekonomiczno-Humanistycznego

Instytutu w Rownem, Politechniki Lwowskiej, MAZR w Mielcu, PZU Życie, Akademii Ekonomicznej z Katowic, AGH z Krakowa.

Konferencja stworzyła dobrą okazję do przedyskutowania różnorodnych aspektów rozwoju przedsiębiorczości i jej roli w przemianach strukturalnych w Europie Środkowoschodniej. Życzeniem uczestników konferencji było, aby inicjatywę tę kontynuowano w latach następnych. Pozwoli to na wyjaśnienie niektórych z wielu przyczyn hamujących rozwój Regionu Małopolski i przylegających do niej Ukrainy oraz Słowacji. Zwrócono uwagę na zbyt wolny przebieg informacji między uczestnikami rynku, która w obecnym czasie funkcjonowania gospodarki rynkowej ma kluczowe znaczenie.

Janusz Strojny

Strategia jakości ... i co dalej?

W Politechnice Rzeszowskiej została określona "strategia jakości" nazywana również "polityką jakości". Odpowiednie dokumenty podpisał JM Rektor prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś. To dobry krok w celu doskonalenia działalności uczelni we wszystkich dziedzinach, mogący mieć wpływ na przyszłą jej ocenę przez Komisję Akredytacyjną, jaka ma powstać w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Z tych względów warto szerzej przedstawić problemy, które z tej polityki wynikają. W normie ISO 9000 politykę jakości definiuje się jako "ogół zamierzeń i kierunków działań dotyczących jakości, formalnie wyrażonych przez ścisłe kierownictwo jednostki" i dalej w rozdziale 4.1 tej normy dodaje się, że "polityka ta powinna być znana, zrozumiała oraz wprowadzona i utrzymywana na wszystkich szczeblach organizacji".

Dotychczasowa działalność i doświadczenie przedsiębiorstw wdrażających systemy zarządzania jakością, zgodnie z normą ISO 9000, wskazują, że przed opracowaniem polityki jakości instytucja powinna wyraźnie określić swoje długofalowe, strategiczne zadania wynikające z jej misji i konkurencyjności na rynku. Prof. K. Ishikowa zaleca, by takich celów strategicznych nie stawiać sobie więcej niż 3, maksimum 5, gdyż realizacja wielu celów nie pozwala skutecznie je osiągać. Im lepiej te cele zostaną wyznaczone, tym lepsze będą prognozy dla przedsiębiorstwa. Stąd konieczność głębokiego ich przemyślenia, dyskusji, analiz otoczenia i obserwowanych trendów rozwoju podobnych jednostek. Wyznaczone cele strategiczne firmy są dopiero podstawą do określenia polityki jakości, która stanowi jak gdyby reflektor oświetlający drogę, po której należy się przemieszczać. Z tego powodu na podstawie polityki jakości uczelni powinna być określona polityka jakości wydziałów, katedr i zakładów oraz jednostek administracyjnych, uwzględniająca i konkretyzująca ich zadania jakościowe.

Przed ostatecznym sprecyzowaniem polityki jakości jest zalecane powołanie zespołu do przeprowadzenia autodiagnozy

istniejącego systemu jakości, wskazania mankamentów i opracowania zalecanej jego ewolucji, by stał się zgodny z normą ISO 9000.

Ponieważ zarówno warunki otoczenia zmieniają się, jak również zmienia się sytuacja wewnętrzna jednostki, więc jej polityka jakości może być okresowo korygowana.

Polityka jakości powinna być znana wszystkim pracownikom i na jej podstawie planuje się oraz realizuje wszelkie działania projakościowe. Jej zasadnicze funkcje są sformułowane przez Polskie Forum ISO 9000. Polityka jakości:

- wytycza kierunki i metody zarządzania sprawami jakości,
- jest podstawą do tworzenia planów operacyjnych,
- jest ogólną wskazówką podczas podejmowania decyzji,
- ma kształtować wewnętrzną kulturę firmy i jednoczyć pracowników wokół wspólnych celów,
- ma budować zaufanie partnerów,
- ma stworzyć formalną bazę systemu jakości w przedsiębiorstwie,
- ma stanowić podstawę zarządzania przez cele.

Treści polityki jakości w rozmaitych przedsiębiorstwach są sformułowane bardzo różnorodnie, lecz powinny być zwięzłe. Według zaleceń Polskiego Forum ISO 9000 w treści polityki jakości powinny znaleźć się następujące elementy:

- relacje klient-przedsiębiorstwo, deklaracje spełnienia wymagań klientów,
- wyjaśnienie rozumienia jakości w danym przedsiębiorstwie,
- deklaracje o poziomie jakości oferowanych wyrobów i usług,
- deklarację naczelnego kierownictwa o zaangażowaniu się w sprawę jakości,
- sposoby spełniania przez system jakości (struktura organizacyjna, odpowiedzialność, uprawnienia) wymagań wybranej normy,
- metody osiągnięcia celów jakościowych, podniesienia kwalifikacji personelu i poziomu jego motywacji.

Nieco inne zalecenia podaje Didier Noye w swoim poradniku "Jak opanować procesy jakości". Według niego plan polityki jakości powinien zawierać:

- założenia tworzące politykę jakości,
- stwierdzenia i tendencje pozwalające uwidocznić priorytety,
- osie strategiczne, wskazujące na główne kierunki działań i pozwalające formułować szczegółowe cele,
- instrukcje sterowania i uwypuklenie roli angażowania się w działania projakościowe,
- elementy programu jakości wytyczającego linie postępowania w latach przyszłych.

Obserwacja różnej polityki jakości wskazuje, że bardziej są preferowane w niej zalecenia Polskiego Forum ISO 9000.

Podsumowując można powiedzieć, że istnieją różne sposoby i metody osiągania wysokiej jakości wyrobów oraz usług. Właściwą strategię wypracowuje się, analizując słabe i mocne cechy zarządzania jakością firmy. Strategia jakości sama w sobie jeszcze nic nie znaczy, zaczyna być skuteczna z chwilą, gdy zostaje wbudowana w plany oraz programy operacyjne przedsiębiorstwa i jest przez wszystkich realizowana.

W celu skutecznej realizacji polityki jakości jest konieczne:

- opracowanie odpowiedniej dokumentacji (księga jakości, procedury, instrukcje, plany),
- zapewnienie wymaganych kwalifikacji personelu przez systematyczne szkolenia,
- stworzenie odpowiedniej infrastruktury z możliwością kontroli, kwantyfikowania i weryfikacji, pomiarów i badań prac produkcyjno-usługowych,
- zagwarantowanie środków finansowych i informacyjnych,
- powołanie odpowiednich zespołów, pełnomocników, grup roboczych z nadaniem im wymaganych uprawnień,
- określenie środków motywacji i świadomego zaangażowania wszystkich pracowników w sprawę jakości.

Ogłoszona i podpisana przez JM Rektora strategia jakości wskazuje na ważny zamiar władz uczelni opracowania i wdrożenia skutecznie działającego systemu jakości. Wiele przedsiębiorstw prace te kończy staraniem o uzyskanie certyfikatu na wdrożony model systemu, co wiąże się ze ścisłym wypełnieniem wymagań normy, opracowaniem potrzebnych dokumentów, przystosowaniem struktury organizacyjnej do wymagań systemu oraz poddaniem się kosztownemu procesowi certyfikacji. Należy jednak podkreślić, że można zbudować uproszczony system jakości i nie poddawać go certyfikacji, ale jedynie zadbać o to, by skutecznie funkcjonował i pozwalał realizować cele uczelni. Należy też podkreślić, że obecnie w Politechnice funkcjonuje wiele elementów systemów jakości, chociaż podstawy dokumentacyjne i sposoby realizacji mogą odbiegać od wymagań ISO 9000. Wśród uczelni wyższych w Polsce certyfikat ISO 9001 na działalność z zakresu nauczania uzyskał Wydział Mechaniczny Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, a prace podobne rozpoczęto w Akademii Górniczo-Hutniczej - Kraków, Politechnice Warszawskiej i w paru innych uczelniach.

Tworzenie w Politechnice Rzeszowskiej dobrze funkcjonującego systemu jakości i zarządzania nim, bez zakładania na obecnym etapie jego certyfikacji, będą wymagać rozważenia i wyboru racjonalnych sposobów postępowania, uwzględniających możliwości uczelni. Sądzę, że aby rozpocząć ten proces, byłaby konieczna realizacja następujących przedsięwzięć:

1. Należy zorganizować przeszkolenie (minimalna liczba godzin 6-10) najwyższego kierownictwa uczelni, wydziałów,

katedr i zakładów (zwłaszcza samodzielnych pracowników) w zakresie podstaw normy ISO 9000, struktury i ważnych elementów systemu jakości, wymaganych zmian i oczekiwanych korzyści.

2. W poszczególnych jednostkach organizacyjnych powinny być powołane zespoły do dokonania wstępnej autodiagnozy funkcjonującego systemu i wytyczenia celów jakościowych (strategii jakości) na najbliższe lata. Dla zespołów tych również należałoby zorganizować szkolenie w wymiarze co najmniej 5-8 godzin.

3. W związku ze znacznym zakresem prac byłoby wskazane najpierw rozpocząć czynności zmierzające do ulepszenia dydaktyki i uporządkowania spraw organizacyjnych, a w drugiej kolejności objąć systemem również działalność naukową.

4. Prace takie mają szansę skutecznie być realizowane tylko tam, gdzie kierownik w pełni docenia ich potrzebę. Brak rzeczywistej akceptacji kierownictwa raczej nie wroży sukcesu podejmowanym działaniom.

5. Należy zdawać sobie sprawę i w pełni uświadomić, że wprowadzenie systemu jakości będzie wymagać często radykalnej zmiany nastawienia pracowników i kierownictwa do swoich obowiązków. Warunki płacowe w uczelni nie są tak konkurencyjne, aby przyciągać najlepszych i skutecznie motywować ich do prac na rzecz uczelni. Wiele osób uważa, że główną zaletą pracy w uczelni jest duża swoboda gospodarowania własnym czasem, który można wykorzystywać poza uczelnią, często ze szkodą dla jakościowej realizacji podstawowych zadań. Sprawami tymi powinno się zająć najwyższe kierownictwo uczelni i ustalić długofalową strategię w celu zmiany tej mentalności kierownictwa średniego i niższego szczebla. Jeśli kierownicy będą dawać przykład swoim podwładnym, to sytuacja wśród tych ostatnich powinna radykalnie się poprawić.

6. Żaden system jakości nie będzie dobrze funkcjonował bez odpowiednich sposobów kontroli i nadzorowania (monitorowania). Wydaje mi się, że różne mechanizmy kontrolne w uczelni uległy znacznej liberalizacji lub zanikowi, a jeśli funkcjonują, to ich wyniki nie są wykorzystywane do skutecznego zarządzania. Określony wpływ mają na to różne "przywileje" kadry zapisane w "Karcie nauczyciela" czy "Ustawie o szkolnictwie wyższym", ale nie usprawiedliwia to zaniechania działań.

7. Ponieważ budowa systemu jakości wiąże się z wieloma samoograniczeniami, przebudową mentalności, podejmowaniem dodatkowych obowiązków wynikających z systemu, jest konieczne wciągnięcie w te prace i przekonanie o ich potrzebie oraz przeszkolenie przedstawicieli wszystkich związków zawodowych, samorządów studenckich, rad wydziałów i komisji senackich. Dzięki takiej wspólnej "płaszczyźnie porozumienia" co do doskonalenia jakościowego uczelni można by stopniowo zwiększać zakres i skuteczność kontroli, stawiać zwiększone wymagania wobec kierownictwa i pracowników. Opracowanie takiego programu i planu działań jest aktualnym zadaniem naczelnych władz uczelni.

Przytoczone fragmentaryczne uwagi nie wyczerpują zagadnienia. Sądzę, że każda jednostka sama potrafi najlepiej określić swoje silne i słabe strony oraz nakreślić działania ulepszające. Nawet drobne kroki i małe zmiany we właściwym kierunku mogą sprzyjać rozpoczęciu procesu ciągłego doskonalenia i braniu w nim udziału.

Jerzy Lunariski

Lista Nagród Rektora

przyznanych nauczycielom akademickim w 1998 roku

Nagrody indywidualne I stopnia otrzymali:

- ☑ **prof. dr hab. inż. Jerzy Łunarski** - kierownik Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji za cykl publikacji i badania z zakresu połączeń montażowych w budowie maszyn oraz współautorstwo monografii "Układy podawania w systemach automatycznego montażu" opublikowanej przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej
- ☑ **prof. zw. dr inż. Kazimierz E. Oczó** - kierownik Katedry Techniki Wytwarzania i Automatykacji za cykl publikacji z zakresu technologii maszyn i rozwój kadry naukowej
- ☑ **dr hab. inż. Jan Burek, prof. PRz** z Katedry Techniki Wytwarzania i Automatykacji za uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego i cykl publikacji z zakresu technologii maszyn
- ☑ **dr hab. inż. Tadeusz Markowski, prof. PRz** - kierownik Zakładu Konstrukcji Maszyn za cykl publikacji z zakresu uzębienia i zazębienia ewolwentowych oraz wypromowanie trzech doktorów nauk
- ☑ **dr Giennadij Miszuris** z Katedry Matematyki za cykl publikacji z zastosowania metod matematycznych w mechanice ciała stałego w ośrodkach wielowarstwowych z nieregularną granicą
- ☑ **prof. zw. dr hab. inż. Zdzisław S. Hippe** - kierownik Katedry Informatyki Chemicznej i Chemii Fizycznej za cykl publikacji w zakresie uczenia maszynowego

Nagrody zespołowe I stopnia otrzymali:

- ☑ **dr inż. Grzegorz Bajorek, mgr inż. Zbigniew Kielbasa, dr inż. Aleksander Kozłowski, prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś, mgr inż. Zbigniew Pisarek, mgr inż. Zbigniew Plewako, dr inż. Adam Reichhart i dr inż. Bogdan Stankiewicz** z Katedry Konstrukcji Budowlanych za cykl publikacji dotyczących konstrukcji budowlanych
- ☑ **dr inż. Władysław Łakota, mgr inż. Bartosz Miller, mgr inż. Grzegorz Piątkowski i dr hab. inż. Leonard Ziemiański** z Katedry Mechaniki Konstrukcji za cykl publikacji na temat zastosowania sztucznych sieci neuronowych w inżynierii lądowej
- ☑ **prof. dr hab. inż. Zenon Gotra, dr hab. inż. Włodzimierz Kalita, prof. PRz, mgr inż. Dariusz Klepacki, dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. PRz, mgr inż. Wiesław Sabat, dr inż. Bogusław Wisz i mgr inż. Leszek Wygoda** z Zakładu Układów Elektronicznych za cykl publikacji dotyczących metod syntezy i kompatybilności mikroelektronicznych struktur hybrydowych

Nagrody indywidualne II stopnia otrzymali:

- ☑ **prof. mgr inż. Andrzej Jarominiak** - kierownik Katedry Mostów za skrypt "Mosty podwieszane" opublikowany przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr Maria Ingot-Siemaszko** z Katedry Fizyki za monografię "Człowiek w otoczeniu elektromagnetycznym" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr inż. arch. Aleksandra Prokopska** z Zakładu Urbanistyki i Architektury za monografię "Zastosowanie metody analizy morfologicznej w projektowaniu architektonicznym na przykładzie twórczości Le Corbusiera" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej i cykl publikacji
- ☑ **prof. dr hab. inż. Ruben Akopjan** z Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych za cykl publikacji

dotyczących budowy i eksploatacji pojazdów samochodowych oraz współautorstwo monografii "Pidviscennja ekspluatacyjnych vactivostej avtobusa v sucasnych umovach" wydanej przez META Lwów

- ☑ **prof. dr hab. Józef Banaś** - kierownik Katedry Matematyki za cykl publikacji z zakresu nieliniowej analizy funkcjonalnej
- ☑ **prof. dr hab. inż. Wiktor Szabajkiewicz** z Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji za cykl publikacji z zakresu modułowej technologii i automatyzacji procesów montażowych
- ☑ **dr hab. inż. Kazimierz Lejda, prof. PRz** - kierownik Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych za cykl publikacji dotyczący rozwoju silników wysokopiętnych w aspekcie poprawy wskaźników technicznych, ekonomicznych i ekologicznych oraz współautorstwo monografii "Pidviscennja ekspluatacyjnych vactivostej avtobusa v sucasnych umovach" wydanej przez META Lwów
- ☑ **dr hab. inż. Romana Ewa Śliwa, prof. PRz** z Zakładu Przeróbki Plastycznej za cykl publikacji dotyczący problemów teoretycznych i badań eksperymentalnych plastycznego odkształcania materiałów metalicznych
- ☑ **dr Jarosław Górnicki** z Katedry Matematyki za cykl publikacji dotyczących badania punktów stałych półgrup w przestrzeniach Banacha oraz prace popularnonaukowe
- ☑ **dr hab. inż. Jan Górski** z Zakładu Silników Lotniczych za monografię "Modelowanie właściwości i procesów cieplno-przepływowych gazu rzeczywistego" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej i cykl publikacji
- ☑ **dr inż. Andrzej Kawalec** z Katedry Techniki Wytwarzania i Automatykacji za cykl publikacji na temat metod numerycznych mechaniki
- ☑ **dr Anna Kucaba-Piętal** z Zakładu Mechaniki Płynów i Aerodynamiki za cykl publikacji z zakresu mechaniki płynów obejmujący zagadnienia hydrodynamicznych oddziaływań podczas ruchu płynu w pobliżu ścianki
- ☑ **dr inż. Jacek Michalski** z Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych za cykl publikacji z zakresu technologii gładzenia i eksploatacji cylindrów silników spalinowych
- ☑ **dr Leszek Olszowy** z Katedry Matematyki za cykl publikacji dotyczących geometrii przestrzeni Banacha
- ☑ **dr inż. Zbigniew Oniszczuk** z Katedry Mechaniki Technicznej za monografię "Analiza drgań złożonych układów ciągłych z więzami sprężystymi" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr inż. Paweł Pawlus** z Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych za cykl publikacji dotyczących topografii powierzchni cylindrów w czasie eksploatacji w silniku spalinowym
- ☑ **dr inż. Mirosław Śmieszek** z Zakładu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych za cykl publikacji z zakresu dynamiki i eksploatacji pojazdów
- ☑ **doc. dr inż. Aleksander Cyunczyk** z Zakładu Inżynierii Materiałowej za skrypty "Podstawy nauki o materiałach" i "Podstawy nauki o materiałach - ćwiczenia" opublikowane przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **prof. dr hab. Stanisław Kopacz** - kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej za cykl publikacji z zakresu równowag kompleksowania w układach jedno-, dwu- i trójfazowych, a także z analizy kontrolnej środowiska naturalnego

- ☑ **dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. PRz** z Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej za cykl publikacji dotyczących zagadnień chemii nieorganicznej i analitycznej, w tym badań równowag podziału substancji w układach dwufazowych oraz separacji szczególnie chromu z materiału glebowego i jego analizy
- ☑ **dr hab. inż. Piotr Król** - kierownik Zakładu Technologii Tworzyw Sztucznych za publikacje dotyczące badań nad modelowaniem kinetyki procesu poliaddycji dizocyjanianów i polioli oraz syntezy i właściwości tworzyw poliuretanowych
- ☑ **prof. dr hab. Stanisław Apanasewicz** - kierownik Katedry Elektrodynamiki i Układów Elektromaszynowych za monografię "Zastosowanie równań całkowych w teorii wolnozmiennych pól elektromagnetycznych" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej i cykl publikacji z teorii pola elektromagnetycznego
- ☑ **prof. dr hab. inż. Leszek Trybus** - kierownik Katedry Automatyki i Informatyki za cykl referatów przedstawionych na konferencjach naukowych, osiągnięcia w zakresie kształcenia kadry naukowej wyrażone wielokrotnym powoływaniem na recenzenta rozpraw doktorskich w różnych uczelniach, realizację i kierowanie projektem celowym KBN, projektem TEMPUS oraz umowami licencyjnymi
- ☑ **dr hab. inż. Andrzej Kolek, prof. PRz** z Katedry Podstaw Elektroniki za monografię "1/f noise in macroscopically disordered systems" opublikowaną przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej i cykl publikacji na temat przewodnictwa i szumów 1/f w systemach makroskopowo niejednorodnych
- ☑ **prof. dr hab. inż. Antoni Jarosz** - kierownik Katedry Ekonomii za dorobek naukowo-badawczy i rozwój młodej kadry naukowej
- ☑ **dr Grzegorz Ostasz** z Zakładu Nauk Humanistycznych za cykl biogramów działaczy politycznych i wojskowych z lat 1939-1956 i artykuły popularnonaukowe
- ☑ **dr Stanisław Rogala** z Zakładu Nauk Humanistycznych za skrypt "Podstawowe problemy politologii" opublikowany przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr Stanisław Wieczorek** z Zakładu Prawa i Administracji za cykl publikacji z zakresu ergonomii w bezpieczeństwie ruchu drogowego
- ☑ **mgr inż. Mirosław Soltysiak** z Zakładu Organizacji i Zarządzania za osiągnięcia w działalności dydaktycznej
- ☑ **mgr Małgorzata Kołodziej** ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych za istotną poprawę warunków pracy dydaktycznej

Nagrody zespołowe II stopnia otrzymali:

- ☑ **dr hab. inż. Bogusław Januszewski, prof. PRz** - kierownik Zakładu Geometrii i Grafiki Inżynierskiej i **mgr inż. Anna Steciak** z tegoż Zakładu za skrypt "Rysunek techniczny w projektowaniu instalacji sanitarnych" opublikowany przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr hab. inż. Marian Granops, prof. PRz** - kierownik Zakładu Oczyszczania i Ochrony Wód oraz **dr inż. Jadwiga Kaleta, dr inż. Dorota Papić, mgr inż. Adam Piech, mgr inż. Alicja Puszkarewicz i mgr Justyna Zamorska** z tegoż Zakładu za cykl publikacji dotyczących zastosowania nowych materiałów filtracyjnych w technologii wody
- ☑ **dr hab. inż. Janusz Rak, prof. PRz** - kierownik Zakładu Zaopatrzenia w Wodę i Odprowadzania Ścieków oraz **dr inż. Bogumil Kucharski i mgr inż. Bożena Babiarsz** z tegoż Zakładu za cykl publikacji dotyczących poprawy efektywności pracy systemów wodociagowych i kanalizacyjnych
- ☑ **dr hab. inż. Bogumil Bieniasz, prof. PRz** - kierownik Zakładu Termodynamiki oraz **mgr inż. Robert Smusz, mgr inż. Mariusz Szewczyk, mgr inż. Joanna Wilk i dr inż.**

- Franciszek Wolańczyk** z tegoż Zakładu za skrypt "Wymiana ciepła i masy. Laboratorium" opublikowany przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Rzeszowskiej
- ☑ **dr inż. Adam Marciniak, mgr inż. Sławomir Miechowicz i dr inż. Mariusz Sobolak** z Zakładu Konstrukcji Maszyn za modernizację procesu dydaktycznego przez przygotowanie nowych laboratoriów dla przedmiotów "grafika inżynierska" i "komputerowe wspomaganie projektowania"
- ☑ **prof. dr hab. inż. Jan Sieniawski** - kierownik Katedry Materiałoznawstwa oraz **dr inż. Ryszard Filip, dr inż. Krzysztof Kubiak i mgr inż. Waldemar Ziaja** z tegoż Zakładu za cykl publikacji dotyczących mechanizmów umocnienia przesyconych roztworów stałych metali
- ☑ **dr hab. inż. Antoni W. Orłowicz, prof. PRz** - kierownik Zakładu Odlewnictwa i Spawalnictwa oraz **mgr inż. Marek Mróz, dr inż. Zenon Opiekun i mgr inż. Andrzej Trytek** z tegoż Zakładu za cykl publikacji dotyczący uszlachetniania powierzchniowego odlewów z żeliwa sferoidalnego, a pp. **M. Mróz i A. Trytek** dodatkowo za uzyskanie wyróżnienia w Konkursie im. prof. Mikołaja Czyżewskiego organizowanym przez Zarząd firmy Odlewnie Polskie S.A. Kielce
- ☑ **mgr Wiktoria Miszuris, mgr Dariusz Panek i dr hab. Antoni Pardala, prof. PRz** z Katedry Matematyki za cykl publikacji dotyczących modernizowania kształcenia matematycznego uczniów i studentów
- ☑ **dr hab. inż. Feliks Stachowicz, prof. PRz** - kierownik Zakładu Przeróbki Plastycznej oraz **dr inż. Tadeusz Bala-wender i mgr inż. Wiesław Frącz** z tegoż Zakładu za cykl publikacji na temat badań procesów przeróbki plastycznej i badań materiałowych
- ☑ **dr hab. inż. Zenon Hendzel, prof. PRz i dr hab. inż. Wiesław Żylski, prof. PRz** z Katedry Mechaniki Technicznej za cykl publikacji z zakresu kinematyki, dynamiki i sterowania mobilnymi robotami kołowymi
- ☑ **dr hab. inż. Barbara Dębska, prof. PRz i dr Barbara Gu-zowska-Świder** z Katedry Informatyki Chemicznej i Chemii Fizycznej za cykl publikacji w zakresie generowania systemów ekspertowych do identyfikacji związków chemicznych
- ☑ **dr hab. inż. Roman Petrus, prof. PRz** - kierownik Zakładu Inżynierii i Sterowania Procesami Chemicznymi oraz **dr inż. Alina Jeżowska i dr hab. inż. Jacek Jeżowski, prof. PRz** z tegoż Zakładu za cykl publikacji z zakresu inżynierii chemicznej i procesowej
- ☑ **mgr inż. Lucyna Filar, dr hab. Maria Kopacz, prof. PRz, mgr inż. Bogdan Papić i dr Janusz Pusz** z Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej za cykl publikacji obejmujący badania równowag kompleksowania
- ☑ **dr hab. inż. Mieczysław Kucharski, prof. PRz** - kierownik Zakładu Chemii Organicznej oraz **dr inż. Jacek Lubczak i dr inż. Renata Lubczak** z tegoż Zakładu za cykl publikacji z zakresu syntezy, badania przebiegu reakcji i właściwości monomerów funkcyjnych
- ☑ **prof. dr hab. inż. Andrzej Kusy** - kierownik Katedry Podstaw Elektroniki, **mgr inż. Grzegorz Haldaś i dr inż. Adam Stadler** z tejeż Katedry oraz **dr Roman Sikora** z Katedry Fizyki za cykl publikacji oraz realizację projektu badawczego KBN dotyczących modelowania nanostrukturujących materiałów elektronicznych w kategoriach perkolacji: kwantowe przejście metal-izolator, pomiary w niskiej temperaturze
- ☑ **mgr inż. Lesław Gniewek, dr hab. inż. Jacek Kluska, prof. PRz, mgr inż. Krzysztof Wiktorowicz i mgr inż. Roman Zajdel** z Katedry Automatyki i Informatyki za cykl publikacji na temat sieci neuronowych i systemów rozmytych
- ☑ **dr inż. Adam Mazurkiewicz, dr inż. Jan Mróz, dr inż. Jan Prokop i mgr inż. Anna Schab** z Katedry Elektrodynamiki i Układów Elektromaszynowych za cykl publikacji dotyczących modelowania, projektowania i sterowania układami elektromaszynowymi

KONKURS

na najlepszą pracę dyplomową na Wydziale Elektrycznym

Kolejna edycja organizowanego corocznie z inicjatywy Koła SEP Politechniki Rzeszowskiej konkursu na najlepszą pracę dyplomową wykonaną przez absolwentów Wydziału Elektrycznego Politechniki Rzeszowskiej w roku akademickim 1997/1998 odbyła się 12 grudnia 1998 r. Jury konkursu, któremu przewodniczył prezes Zarządu Oddziału SEP w Rzeszowie **mgr inż. Adam Szalwa** uhonorowało ufundowanymi przez Koło SEP nagrodami pieniężnymi 4 prace.

Dwie I nagrody zdobyli:

- **inż. Jerzy Buczek** i **inż. Mirosław Cielecki** za pracę "Analiza awaryjności sieci rozdzielczych WN i SN na terenie Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A." wykonaną pod kierunkiem dr. inż. St. Wyderki,
- **mgr inż. Tomasz Żabiński** za pracę "Wykorzystanie metody elementów skończonych i krzywych trygonometrycznych do modelowania wibracji rezonansowych robotów", którą konsultował dr inż. R. Leniowski.

II nagroda przypadła **mgr. inż. Andrzejowi Jankowskiemu** za pracę "Generator impulsów elektrostatycznych ESD do badań kompatybilności elektromagnetycznej" konsultowanej przez dr. inż. B. Wisza.

III nagrodę otrzymał **mgr inż. Grzegorz Dec** za pracę "Implementacja protokołu komunikacji robota Khepera w mobilnym robocie trójkołowym" kierowaną przez dr. hab. inż. J. Kluskę, prof. PRz.

Wyróżniono prace:

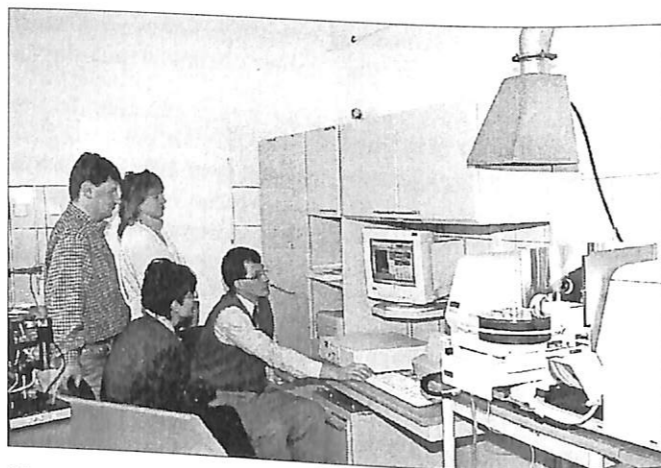
- **mgr. inż. Michała Broszkiewicza** "Metody analizy sygnału EKG", konsultantem była dr inż. B. Wilk,
- **mgr. inż. Krzysztofa Mięczaka** i **mgr. inż. Tomasza Nizia** "Opracowanie konstrukcji i programu sterowania uniwersalnego manipulatora XYZ", konsultantem był dr hab. inż. Wł. Kalita, prof. PRz.
- **mgr. inż. Roberta Ogonowskiego** "System MARS-LINUX jako serwer plików w informatycznym systemie bankowym", konsultantem był dr inż. K. Lal,
- **mgr. inż. Dariusza Pasierba** i **mgr. inż. Adama Wojnara** "Sterowanie i wizualizacja linii naważania surowców przy pomocy pakietu FIX", konsultantem był prof. dr hab. inż. L. Trybus.

Ewa Dziuban

Nowe laboratorium - nowoczesna aparatura

W Zakładzie Inżynierii i Chemii Środowiska Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska uruchomiono w 1998 r. najnowszy model spektrometru absorpcji atomowej (AAAnalyst 300 firmy Perkin Elmer) wyposażonego w piec grafitowy (HGA 800). Moduł ten umożliwia zastąpienie atomizacji płomieniowej atomizacją elektrotermiczną oraz prowadzenie bezpośrednich oznaczeń metali na poziomie ng/l. Podajnik prób (AS-72 Furnance Autosampler) będący częścią wymienionego pieca pozwala na automatyczne prowadzenie 70 kolejnych analiz oraz automatycznych rozcieńczeń i modyfikacji. Zainstalowano również układ umożliwiający analizę zawartości niektórych metali techniką lotnych wodorków. Technika ta ma szczególne zastosowanie podczas oznaczania rtęci i arsenu.

Obecnie Zakład Inżynierii i Chemii Środowiska ma możliwość analizy nawet bardzo niewielkich stężeń (ppb) 14 metali (cynk, chrom, kobalt, miedź, ołów, kadm, nikiel, molibden, sód, potas, żelazo, rtęć, glin, mangan) metodą absorpcji atomowej z atomizacją zarówno płomieniową, jak i elektrotermiczną oraz z zastosowaniem techniki lotnych wodorków. Zakup pie-

Od prawej mgr inż. Paweł Wieremiejczuk (specjalista firmy Perkin Elmer uruchamiającej urządzenie) oraz dr Ewa Czerwieniec, mgr inż. Lilianna Mazur, mgr inż. Piotr Koszelnik (pracownicy Zakładu). (Fot. własna)

ca i autosamplera o łącznej wartości 94 tys. zł został w całości sfinansowany ze środków przyznanych przez KBN jako grant aparaturowy.

Janusz Tomaszek

Info Kurier Samorządu Studentów

Adres Samorządu Studentów PRz: DS "Promień", ul. Akademicka 1, pok. 1

Oplątek '98

W dniu 16 grudnia 1998 r. w Klubie Studenckim "Plus" odbyło się spotkanie opłatkowe organizowane przez Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej.

W uroczystym spotkaniu uczestniczyli JM Rektor prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś, Prorektorzy, Dziekani i Prodziekani poszczególnych wydziałów naszej uczelni oraz studenci.

W miłej atmosferze uczestnicy spotkania złożyli sobie życzenia świąteczne i noworoczne. We wspólnym kołędowaniu tradycyjnych polskich kołęd brali udział studenci i władze uczelni.

W trakcie spotkania była też okazja do prezentacji nowego Zarządu Rady Uczelnianej Samorządu Studentów PRz, w którego skład wchodzi:

- przewodniczący:
Daniel Kozdęba IV MDZ
- zastępcy przewodniczącego:
Tomasz Zając IV ED
Rafał Rojowski IV BD
Agnieszka Pułka IV ZD

● członkowie:

- Michał Kopacz** III FD
- Piotr Prus** IV CD
- Jan Oleniacz** IV MDT

Pragniemy podziękować wszystkim uczestnikom spotkania opłatkowego za miłą atmosferę i wspólne śpiewanie.

Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej wyraża słowa wdzięczności firmom sponsorującym naszą imprezę. Są to firmy: "Społem" Handlowa Spółdzielnia Pracy "Jedność", Darex, Eurocash, Zakład Cukierniczy, ul. Zimowita 54/3, "Miś" Cukiernia, BISPOL-PLAST, WANSZEL S.C. Wytwórnia Wód Gazowanych, DRIMPEX.

Dzięki Państwa wsparciu tradycja spotkań opłatkowych została podtrzymana.

Renata Skiba

Dziecięcy karnawał

Dział Spraw Osobowych i Socjalnych zorganizował w stołówce studenckiej 10 stycznia 1999 r. doroczną zabawę karnawałową dla dzieci pracowników naszej uczelni.

Konkursowe zmagania (Fot. M. Misiakiewicz)

Dzieci otrzymały paczki ze słodyczami, a zabawa, w której wzięło udział 439 dzieci była połączona z wieloma atrakcjami. Pani Wodzirej wraz z Mikołajem przeprowadzili wiele konkursów i zabaw, a za najlepsze odpowiedzi wręczono pociechom drobne upominki. Do tańca przygrywała kapela "Z Wygnańca".

Włodzimierz Ptak

Studenci Politechniki Rzeszowskiej w Bielefeld

Już od 1994 r. studenci EMES (European Mechanical Engineering Studies) na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa wyjeżdżają na stypendia przyznawane przez Fundacje Niemieckie DAAD lub CDG do Bielefeld.

Spójny program nauczania EMES pozwala im na uczestnictwo w przedmiotach technicznych, odbywanie praktyk zawodowych, pisanie prac przejściowych lub opracowywanie wspólnych projektów w zakresie specjalizacji tzn. technik CAE, CAM. Kryterium wyjazdu na pobyt roczny lub półroczny to znajomość języka niemieckiego i zdany egzamin międzynarodowy ZDaF (Zertifikat Deutsch als Fremdsprache) oraz odpowiednia średnia z przedmiotów nauczania.

Już na I roku studiów jest organizowany na Wydziale Mechanicznym kurs przygotowawczy z języka niemieckiego dla kandydatów EMES, a następnie studenci w toku studiów w ciągu 5 semestrów pogłębiają i rozszerzają tę znajomość. Przez pierwsze dwa semestry są przygotowani do wcześniej wspomnianego egzaminu i następnie zdają go w Goethe Institut lub innych placówkach do tego uprawnionych.

Od września 1997 r. dołączyła do studentów EMES w Bielefeldzie liczna grupa naszych studentów studiujących w Fachhochschule Bielefeld w związku z Europejskim Programem SOKRATES/ERASMUS. Pozostaną tam przez rok, będą zaliczać przedmioty obowiązkowe i nadobowiązkowe, a oprócz tego będą poprawiać swoje umiejętności językowe przez udział w kursach w wymiarze 4- lub 6-godzinnych tygodniowo.

Aby wyjechać na stypendium SOKRATES/ERASMUS, musieli zdać egzamin językowy organizowany przez Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w PRz. Następną szansą dla chętnych już w marcu, a wcześniej ewentualni kandydaci do tego typu wyjazdu mogą pogłębiać swoje umiejętności językowe na kursach zorganizowanych przez SPNJO.

Roczny pobyt w Bielefeld da możliwość zapoznania się z tokiem studiów w FH, łagodniejsze wejście w struktury i rynek pracy w krajach Unii Europejskiej. Znajomość języka obcego i tzw. komunikacja interkulturalna stały się i pozostaną zarówno ważnym czynnikiem oraz kryterium otrzymania lepszej pracy, dostępu do literatury fachowej, jak również ułatwią zawieranie kontaktów międzynarodowych. W Fachhochschule Bielefeld wraz z naszymi studentami (w sumie 11 osób) studiuje studenci z USA, Kanady, Norwegii, Hiszpanii, Rosji i Francji, a tzw. wieczorki etniczne organizowane przez poszczególne grupy narodowościowe zbliżają młodzież i "zmuszają" do konwersacji w języku obcym - wspólnej platformie różnych narodowości.

Studenci PRz w grupie międzynarodowej przed wspólnymi zajęciami (Fot. własna)

Zachęcamy zatem do nauki języków obcych. SOKRATES/ERASMUS w nowej edycji na rok akademicki 1999/2000 daje szansę wyjazdu do uniwersytetów w Niemczech, Belgii, Hiszpanii, Portugalii, Francji i Holandii.

Małgorzata Kołodziej

Okładka: Zamek w Rzeszowie (górze). Zima (dół). (Fot. M. Misiakiewicz)

Autorzy tekstów

dr inż. Ewa Dziuban
Zakład Metrologii i Systemów Pomiarowych WE

doc. dr inż. Michał Galda
Kierownik Zakładu Geodezji WBilS

mgr Małgorzata Kołodziej
Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych

prof. dr hab. inż. Jerzy Lunarski
Kierownik Katedry Technologii Maszyn
i Organizacji Produkcji WBilS

mgr Marta Olejnik
Główny Specjalista ds. Organizacji
Sekretarz Rektora

dr inż. Lesław Pianowski
Zakład Geodezji WBilS

Włodzimierz Ptak
Dział Spraw Osobowych i Socjalnych

Renata Skiba
Studentka III ED

dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak,
prof. PRz
Katedra Chemii Ogólnej i Elektrochemii WCh

prof. zw. dr hab. inż. Zbyszek Stojek
Dziekan WBilS

dr inż. Janusz Strojny
Zakład Organizacji i Zarządzania WZiM

dr hab. inż. Romana E. Śliwa,
prof. PRz
Prorektor ds. Ogólnych

mgr inż. Bronisław Świder
Kierownik Samodzielnej Sekcji
Rozwoju Kadry Naukowej

dr hab. inż. Janusz Tomaszek,
prof. PRz
Kierownik Zakładu Inżynierii
i Chemii Środowiska WBilS

Gazeta Politechniki

Zespół redakcyjny

Grzegorz Bajorek
Wiesława Bober
Ewa Dziuban
Cecylia Heneczowska
Krystyna Ladoś
Barbara Mazewska
Alicja Mieszkowicz-Rolka
Marta Olejnik
(sekretarz redakcji)
Mieczysław Płocica
Jan Sieniawski
(redaktor naczelny)
Janusz Strojny
Bronisław Świder

Skład i łamanie

Joanna Mikula
Oficyna Wydawnicza
Politechniki Rzeszowskiej

Adres Redakcji

Politechnika Rzeszowska
ul. W Pola 2, bud. A
pok. 105, tel. 62-54-06, w. 255

Wydawca

Oficyna Wydawnicza
Politechniki Rzeszowskiej
im. Ignacego Łukasiewicza
35-959 Rzeszów
ul. W Pola 2

Druk

Zakład Poligrafii PRz
zam. 25/99

ISSN 1232-7832

Redakcja zastrzega sobie prawo
skracania i opracowywania artykułów
oraz zmiany ich tytułów

Nakład 400 egz

Cena 1 50 zł